

Vârsta de fier

* INSCRIPTIE

Drumurile pe cari nu le umblăm,
drumurile ce rămân în noi,
ne duc și ele, fără număr, undeva.
Cuvintele pe care nu le rostim,
cuvintele ce rămân în noi,
descoperă și ele, fără de margini, făptura.
Luptele ce nu le dăm,
luptele ce rămân în noi,
ne lărgesc și ele în taină patria.
Sămânța pe care n-o dăruim,
sămânța ce rămâne în noi,
multiplică și ea fără capăt viața.
Moartea de care nu murim,
moartea ce rămâne în noi,
ne adâncește și ea tăcerea.
Și pretutindeni prin toate
își pune temei poezia.

[1946-1951]

* JALE LA ÎNCEPUT DE NOIEMVRIE

Ascultă pe drumuri
de cer, pe înalte,

cohorte de păsări
sălbatic-n noapte.

Ce-ti lasă în urmă?
Ce-ți lasă în față?
Tomnatic imperiu,
izvoare ce-ngheață.

Curând căpriorul
la ochiul de apă
închis - cu copita
zadarnic mai sapă.

Și încă vedea-vei
ce jaf în lumină
va fi, și ce jalnic
verdict în grădină.

Atât îți rămâne:
pământ în tenebre
și inima arsă
de grijă și febre.

Din cântec, din caldul,
nimic nu mai este,
ah, nici în viață,
și nici în poveste.

Ia seama că mâne
cocorii în seară
vor duce și luna,
furând-o din țară.

[1946-1951]

* INIMA MEA ÎN ANUL...

Stelele, ce-i drept, mai sunt deasupra, toate,
dar Dumnezeu ne trece sub tăcere.
Tenebrele n-au capăt, lumina n-are înviere.
Inima mea - e-o carte care arde,

un bocet
în mijlocul Patriei.

[1943-1946]

* CETATEA MOARTĂ

Ce gol în toamnă mi-e Sibiul!
Printre câte turnuri sânt
aş mângâia atâtea drumuri,
ce-ar fugi de pe pământ

Aş mângâia-ntr-un loc o frunză
ce mai sună în urechi
şi soarele mâncat de greieri
pe sub zidurile vechi.

[1943-1946]

* LÂNGĂ VATRĂ

În străinătate-mi, pământean în lacrimi,
stau de veghe lângă vatra mea de patimi.
Suflet prăbuşit în humă ca în perne -
nici o veste - de odihnă nu-mi aşterne.

Nu cu ochii mai privesc - hotar - poiană.
Cat în preajmă, pretutindeni, printr-o rană.
Iscolesc prin văi, prin larga-mpărăţie,
vreo făptură de mai este - să mă ştie.

Chem spre miazăzi şi noapte, n-am răspuns.
Să ard singur, orice zare să mă-nfrângă
ursitoarele-nceputului m-au uns

şi, tânjind, să-mi scape clipa când o stea
sare, ca spre-o altă lume, să se stângă
şi să-nvie-n picurul din geana mea.

[1943-1946]

* PASĂREA

Neguri acopăr
câmpuri și dâmb.
Freamătă ulmul,
duhul cel strâmb.

Cuiburi mai multe-n
creste se văd.
Semn că-n coroane
dat-a prăpăd.

Neagră făină
cade prin scoc
colo la **moara**
lui Nenoroc.

Macină el doar -
gârbov, cărunt.
Curge urâtul
greu și mărunt.

Lut fără slavă,
umed absurd.
Umblu-n ne-lume,
drumul e surd.

Unde răzbate
silnicul pas,
lung peste creștet
cântă un glas.
Cântă prin ceața
care căzu -
veșnic deasupra-mi
pasărea U.

[1950-1952]

* ECHINOCTIU DE TOAMNĂ

Vino, să ieșim dintre aceste ziduri,
de sub arcade ce apasă,
din inelul cu-nvechite turnuri, al cetății,
din ceața ce pe poduri de metal se lasă.
Vino pe deal, pe cel din urmă-n soare,
unde-un trecut de slavă cu suflare lentă
sub pietre doarme,
să strigăm de-acolo după păsările călătoare.
Să strigăm precum obișnuiesc copiii între jocuri,
sari fără a ști ce strigă
își rostesc prin chiote extazul efemer
pentru cele ce au loc în cer.

Înduplecați de soartă,
nouă înșine străini, cu patria pe umeri - moartă,
noi am văzut, ce-i drept, de-atâtea ori,
că-ntraripatele puteri, răzbind prin nori,
orbite de o țintă depărtată
ne iau văzduhul prin tangentă doar - ca o săgeată -
și nu mai prind de jos din țări nici fluturări
de semne și nici veste.
Vino totuși să strigăm de-acolo de pe creste,
să strigăm după cocorii care pleacă
și-n vuietul de mântuire
o tin către limanul dincolo de fire.
În cumpăna și-n sfârșierea
acestui ceas prejmuitor,
vino, străfundul neguros, rumoarea ce ne-neacă
să le lăsăm sub noi - și de pe dealul cel din urmă
cu semne-nchipuind în vânturi libertatea
să strigăm după triumphiul călător.

[1950-1951]

* **POD PESTE MUREȘ**

La vad, un pod de lemn, cu coperișul de șindrilă,
lung cât o uliță de sat,
se-ntinde peste Mureș. Mal vrea de mal în veci să lege.
Astfel țara moștenitu-l-a din leat.

Își au mărețele-ntâmplări și lucruri cântăreții lor,
dar podului îi cântă numai apa, ce sub el se-ndeașă,
despre toți și toate-i cântă, câte au trecut
pe el ca printr-o casă, lungă dreaptă casă,

ca printr-o casă la al cărei prag
sfârșește drumul, ca să iasă

la cellalt capăt iarăși drum, drum vechi - în lume
precum pravila îl vrea - lăsat în voie să pornească.

Oști trecură-n veac pe-aci, și Radu cel Frumos,
roți ferecate, roibi domnești, comori și lacrimi,
moți cu ciubare, turme, vânturi,
răpuși și-nvingători, stindarde, patimi.

Pe toți și toate-n nopți, când vâlvele se bat,
îi poți vedea-n lumini de-o clipă încă,
așa cum ceasul, de pe-un țarm mutându-i,
i-a mântuit spre celălalt peste vâltoarea-adâncă.

Dar ce liniște-i acum la vad! Ce trează-amiaza!
Prin istorie adie doar miros de otavă.

Subt pod un șarpe se sorește, lung și nemișcat,
ca-ntr-o emblemă rară, de străveche slavă.

[1946-1951]

* SAPĂ, FRATE, SAPĂ, SAPĂ

Sapă, frate, sapă, sapă,
până când vei da de apă.
Ctitor fii fântânilor, ce
gura, inima ne-adapă.

Prinde tu-n adânc izvoare -
de subt strat stihie blândă.
Să se-aleagă din argilă
ochiuri lucii, de izbândă.

Călători cu turme vie
să se-apece, să se mire
de atâta adâncime
și de basmele din fire.

Să se curme-n piept cuvântul,
când s-arată că pământul
stele și-năuntru are-
nu numai deasupra-n zare.

Ostenește-te-n amiază
să aduni răsplată dreaptă.
O privești de noapte
negrăită te așteaptă.

Zodii sunt și jos subț țără,
fă-le numai să răsară.
Sapă numai, sapă, sapă,
Până dai de stele-n apă.

[1951-1957]

* VÂRSTA DE FIER

Să ieși pe stradă ți-e dat,
dar nu fără griji, ca-n zile de altădată.
La fieștecăre pas, la fiecă colț, te-ntâmpină: timpul.
Ăst time ce veni peste noi,
întâi ca pustiul Gobi, apoi cu tumultul unei urniri
de ape și continente,
sălbatic ca o revărsare peste toate
a magmelor din noapte.

Unde, în ce întuneric
ți s-au ascuns mulții semeni și frații, surorile,
cu suferințele lor, te întrebi.
S-aude sumbră o șoaptă adusă de vânt
că, deși în viață încă,
noi suntem o amintire doar, fabulă,
deznodământ așteptând între veac și morrnânt.

Fericită-i acum numai valea ce are un sfânt!
Un sfânt de la care umanele umbre să-nvețe
cum trebuie între pământ și tărie să stea.
Un sfânt neclintit care cată mereu la aceeași stea
și-n spaima de pretutindenii
nu-și absoarbe în trup aureola.

[1946-1951]

* CÂNTECUL CĂLĂTORULUI ÎN TOAMNĂ

Piere zvon subț zariște,
talanga în rariște.

Vine toamna oilor
prin pânzele ploilor.

Glas dau ceții, patimii
cu frunza lor paltinii.

Jalea rătăcirilor,
mohorul mahnirilor,

ale cui sunt, ale cui?
Parc-ar fi a nimănui.

Mi-au secat pleoapele
și-n inimă apele.

Doar când urc poienele
mi se-ncarcă genele

subt amiaza fierului
de picurii cerului.

Plâng spre zarea dorului
cu lacrima norului.

[1946-1951]

* BALADA FIULUI PIERDUT

Cade din tărie luna
pe pământ sub chip de brumă.
Zvonul stins prin noapte rece
îl auzi, din moarte, mumă?

Lung, pe fusul tău de vrajă
firul stelei se mai toarce.
Oare ce-i? - S-aude pasul
fiului care se-ntoarce?

Sau e plopul care-și lasă
frunza galbenă deodată?
(Îl auzi, din moarte, mumă?)
Cade-i lui coroana toată.

Frunze una peste alta
în troian-inel s-așază.
Fiul tău cu-ntreg troianul,
aiurind, se-ncoronează.

S-a întors risipitorul.
(Îl auzi, din moarte, mumă?)

A sosit și pleacă iarăși.
Umblă-n brumă ca pe lună.

[1951-1957]

* **CEAS**

Târziu, pe la ceasul amărăciunii, când am văzut că-n zadar
cuvintele toate mi le-am rostit,
că până la tine-nțelesul lor n-a mai ajuns,
în noapte-am ieșit.

Crezusem, vai, cu tărie
că niciodată sfârșit nu va fi.
Ți-am spus uneori: ia sfatul vestalelor, dacă
flacăra vrei s-o-ntreții.
Ți-am zis alte dăți: vezi tu jeraticul, truda în vatră?
Din fumul albastru ce iese
mereu cerul se țese.

Bănuiesc că ai stat încă mult time la masă, în jale
cu capul în mâni,
cu privirea pierdută-n ocoalele tale
de vis. Bănuiesc că nici astăzi nu-ți este ușor
în cetatea cu punțile trase.
Pentru ca vinul lăsat printre cele rămase
nimeni să-1 bea,
toarnă cenușă-n ulcior.

[1946-1951]

* **NORUL**

Durerile noastre sunt multe, dar cea mai mare
este - să vezi. Să vezi că o noimă-ncepută
nu se-mplinește, că sfântul, preexistentul tipar
după care prin ani ești ținut să-ți croiești obrazul și calea
în mâni ți se sfarmă. Să vezi
cum legenda ce ființă a prins se oprește curmată
la drum-jumătate.

Mire-se nimeni că-n văile sublunare adast ca Orfeu,
ca un alt Orfeu încercat într-alt chip, sfâșiat de accese
de cântec, azi ca și mâne dezamăgit
că stâncile pe care le-a pus în mișcare

refuză-a-1 strivi, precum dat îi fusese.

Ce greu rămâne și cât de-anevoie te-ndemni
norul să-1 mai ascunzi, norul melancoliei, albul cel trist.
Îl porți deasupra-ți și-1 tragi după tine
dintr-o stradă într-alta fără de rost
și din poartă în poartă.

[1946-1951]

* ECCE TEMPUS

Numai în arbori inelele anilor
mereu se lărgesc.
În trupul meu timpul sporește subțire
de la o zi mai firav - la alta, subt crugul ceresc.

Tinere sunt încă, tinere toate popoarele -
Eu, fiul lor, cât de bătrân!
Munții mai cresc, cu umbrele lor, din adâncuri.
Nici frunte, nici inimă n-am să-i îngân.

Fosforul și apa, cărbunele, galbenul sulf
de subt scoarță în lamură dau.
Stihiile, ele mai cred în obșteasca poruncă.
Eu trepte în sus - nu reiau.

[1946-1951]

* GOTTERDAMMERUNG

Ceas de cumpănă. Amurg.
Vai, toate către soare curg -
tărâmul larg și noi cu el.
Pe-o lină aurie apă
Thule și Orplid, țară după țară,
toate trec prin soare
ca printr-un inel.
Se curmă ziua, vine seară.
Un fluviu purtător a toate
duce plute, vârste mute,
către cele nevăzute
'n marea noapte.

[1946-1951]

*** 21 DECEMBRIE**

Părere asemenea unui
cuvânt scris de-o mână pe apă
ce - încă-naintea citirii -
în cerul de unde ne scapă

e orice legendă. Dar tine
trăiește pe vaste aceste
tărâmurî, pe-adâncile, altfel
decât pe un prund de poveste?

Amară e însă amiaza
de astăzi, și nu se-nfiripă
în larguri nici tâlc, nici visare.
Doar frunzele zboară-n risipă.

În iarnă stă țara. Vai, unde-i
albastrul ei sfânt atribut?
Pădure, restituie-mi zeii,
pe cari ți i-am dat împrumut.

[1959]

*** ÎN TIMP**

Natura-și împlinește ciclul
și iarăși de la cap și-l ia.
Istoria înaintează pe Via Appia.
Astăzi ca și alte dăți
înalță apeducte-n deșerturi,
pentru tot mai depărtate cetăți
duce pe umeri argila arsă,
dezsmărginește pământul, grădină după grădină,
și pune pietre de hotar în timp,
aici o bătălie, colo un gând.
În catacombe s-adună și iar se revarsă.
Dar faptele mele unde sunt?
Faptele ce ar putea pentru mine mărturie să stea
în grădină, în lumină.

[1943-1946]

* CÂNTEC DESPRE REGELE ION

Avem același nume, tu și eu,
că-i iarnă sau că-i primăvară
ne cheamă azi pe toți la fel:
Ion fără de țară.

Când râde cineva pustiu
în casă sau pe-afară,
să știi că unul singur e:
Ion fără de țară.

O umbră de se clatină prin vânt
scâncind sub grea povară,
nu întreba, căci este el:
Ion fără de țară.

Un vaier dac-ar fi s-auzi
a zecea mia oară,
să știi că unu-i pentru toți:
Ion fără de țară.

[1951-1957]

* NU SUNT SINGUR

Obârșiile-izvoare
mă mai leagă. Nu sunt singur.
Mi-a crescut pe câmp o floare,
unde sunt, să nu fiu singur.

Jaruri sfinte, nor fierbinte
trec pe cer, să nu ard singur.
Inimi bat, se spun cuvinte,
pe pământ să nu cânt singur.

Umbra-alături ia ființă,
unde merg, să nu merg singur.
Neguri vin din neființă -
mărturii că nu sunt singur.

Vulturi din robie scapă
și se-nalță; nu lupt singur.
Cade în abis o apă,
în adânc să nu cad singur.

Focuri sunt și a credință.
Acest gând cât mai palpită
schimbă moartea-n biruință:
nu sunt singur, nu sunt singur.

[1951-1957]

* TIMP FĂRĂ PATRIE

Timp fără patrie: râu fără ape,
secetă-n albie și subț pleoape.
Timp fără patrie: inimi învinse,
vârste nerodnice, cugete stinse.
Timp fără patrie: sură poveste,
vuiet de cetină neagră pe creste.
Timp fără patrie: țarini ne-ntoarse,
zboruri defuncte și suflete arse.
Timp fără patrie: stingere-a torței,
boltă neprietenă, clopot al sorții.
Timp fără patrie: dragoste-amară,
roiuri tânjind după raiuri și ceară.

[1951-1957]

* SUFLETUL S-APLEACĂ SOARTEI

Sufletul s-apleacă soartei,
jalea-l bate, nu-l destramă.
Vântu-n apă face-o undă,
bucură-te că nu-i rană.
Inima se mai frământă,
bântuită - se întramă.
Vântu-n apă face-o undă,
unda-i undă, nu e rană.

[1951-1957]

* **BALADA MIERLEI**

Ce te miri că-n Cluj, prin soc și nuc,
mierla fluieră ca un haiduc?
Pune mierla-n glas și-n cânt ce știe.
Fost-a Clujul scaun de domnie.

Unde-s turnuri și păragini, lupte
fost-au, trudă, jurăminte rupte.
Fete-n șea luând, învingători
treceau vaduri tulburi și strâmtori.

Scârțâiau în sus pe deal rădvane.
De la curți fugeau în codri Ane.
Fost-a, unde zidul poartă spini,
vrajbă ca de foc, printre calvini.

Unde-i cimitir, erau podgorii,
struguri frământau în căzi feciorii.
Li s-a dat de-atunci la toți să-și culce
crucea oaselor în humă dulce.

Unde-i caldarâm, erau livezi,
Lucruri fost-au, unde umbre vezi.
Fost-a Clujul scaun de domnie.
Mierla fluieră în vânt ce știe.

[1951-1957]

* **PE MUNTE**

Cumulii albi prin azururi
gândul nu-l fură de-a pururi.
Fii-mi tu pe plaiul din slavă
lină și moale otravă.

Vezi tu cum anii se sfarmă
Curme-se grije și larmă,
timpul prea tulbure, multul
aprigul chin și tumultul!

Scutul și coiful cu pană
ia-mi-le ca de pe-o rană,

pune-le-alături-n iarbă.
Soarele-n ele să ardă.

Verdele fără prihană
stingă-ne epoca vană.
Apele-n iezer - ce caste!
Roagă tu norii - s-adaste!

[1946-1951]

* OBOSEALA ANULUI

De unde vine aboseala anului?
Din râul cu ape obosite de mori,
Din vântul cu duhul ostenit de flori,
Din suferinta-nvârtită în inimi de-atâtea ori!

Oboseala ce-n coapse o port ar putea
să fie totuși numai a mea.
O simt în pas și în ochi, subț pleoape,
cum dincol-o simt în cetiru și-n ape.

Sau, poate, vrăjit sunt de Greul-Pământului.
El, din străfund, ca un descântec, ce lesne
poate să toarne oricând geologicul plumb
în suflet și-n glezne!

Vine-oboseala aceasta din faptul c-am îndurat
pustiirea fără de seamă a unui poem,
în care suferințele omului gem,
și care nici unul din zbuciume nu mi-a-mpăcat?

Ce oboseală în toate. În pădurea de brad,
printre ferigi, unde străbat și unde cad,
mă pătrund în fața muntelui nalt și a stâncilor
de oboseala, în straturi, a vârstelor.

Cuprinsu-m-a oare, în miezu-i, un strop uriaș și amar,
ambra-lumină, rășina de chihlirnar,
ce altădată-nchidea pentru totdeauna în sine,
din zboruri răpuși, cu aripi întinse, fluturi, albine?

[1951-1957]

* CUVINTE CĂTRE PATRU PRIETENI

Voi sunteți patru, nu mai mulți,
voi cei din urmă prieteni.
E plină luna sus și e de aur. N-ar fi drept
să n-o privim, când între noi vorbim
despre o slujbă ce-o aștept.

Viața-ntreagă gânduri am rostit
și cântece am spus,
în ele căutându-mi vrednicia.
Pândește-acum de undeva declinul și aminul.
Primejdii fulgeră din Nord, nechez s-aude
de-apocaliptici cai prin nourii sus.
În urmă a tot visul, în față doar destinul.
Mi-e teamă, prieteni, că sfârșitul
n-am să mi-l pot alege singur. S-ar putea
să cad cu fața-n jos
pe un tărâm netrebnic, rușinos.

Voi patru însă, pomenind de alte fapte,
să mă luați de unde voi fi fost căzut,
pe-un drum de seară sau în miez de noapte
în satul meu pe umeri să mă duceți
întins pe lună ca pe-un scut.

[1946-1951]

* DRUM PRIN CIMITIR

Prin locul acesta când treci
seara pe cărăruile nimănui,
pe pietrele albe și negre urechea
pe rând să ți-o pui.

Ca în clepsidre
prin orbitele morților țărna curge
măsurând timpul cetății. Pune-ți urechea
s-ascuți. Și-apoi iarăși
s-ascuți dacă inima, jalnica, vechea;
mai bate - și-a cui?

A nimănui - cuteza-vei să spui?
Treci numai, treci - fără frică.
Și, dacă poți, amăgește-te singur să crezi

că zvonul ce-n cale ți se ridică
e numai vântul ce vine din lună
și-n țară sună.

[1946-1951]

* DUPĂ FURTUNĂ

Și ani și luni
și iarăși ani nimic nu s-a-ncheat.
Fără-ncetare, sub tenebre, marea
frământându-se a cutropit liman și plaje.
Și tunete sub zare necerească
s-au ridicat din adâncimi. Și luni și ani
și iarăși luni văzduhul a fost plin - de-un freamăt
ca de cohorte-naintând pe sarcofage.
Rumoarea-atom se-mprăștie
și curți albastre se aleg deasupra în senin.
Răzleții, norii ce-au rămas, se duc să se-odihnească.
Să fim noi doi întâii cari ieșim, după tumultul stins,
pe țarm! Întâii cari lăsăm
pe maluri în nisipul pur o urmă.
Întâii cari ne bucurăm că luna parcă într-adins
ne dăruie-n acest ținut de liniști
un contur și-o umbră.

[1946-1951]

* ÎNVIERE

În azur se simt întoarceri.
Vânăt fum de vreascuri ude
S-a întins în tot orașul.
Undeva un zbor s-aude.

Sus cocorii desfășoară
Ieroglifice din Egipt.
Dacă tâlcul l-am pricepe
Inima ar da un țipăt.

În copaci, prin vechi coroane,
Seve urcă în artere:
S-ar părea că-n țevi de orgă
Suie slavă de-nviere.

Muguri fragezi sfarmă scoarța,

Solzi și platoșe, găoace.
Grav, miracolul ne miră
Cum începe, cum se face.

Fiece sămânță-nalță
De pe un mormânt o piatră.
Suferința are-un cântec
Și nădejdea are-o vatră

[1951-1957]

* CORN DE VÂNĂTOARE

Subt o geană de dumbravă
sparg mistreții luncile.
Cornul sună, câinii latră,
auie speluncile.
Vino și tu. Vânătoarea
drum deschidă-ne pe grind
spre arhaice izvoare
și spre evul de argint.

Vom lăsa în urma noastră
cugetul, cetățile.
Și-om stârni din așternuturi
roșii vietățile.
Veverița coadă-lungă
sare ca o flacăra.
S-a purces prin plai alaiul,
sulițele scapără.

Chiotind se țin gonacii
către iezere și stânci,
unde jneapănul se-ntinde
cățărându-se pe brânci.
În Arcadia de brume
țapii negri-s fără griji,
își ridică numai capul,
când din fundul văii strigi.

Sângelui i s-or deschide
prin păduri lăcatele.
De pe frunți de cerbi, din coarne
strângem nestematele.
Sus, la capătul baladei,
arși de sete fără leac,
încorda-ne-vom săgeata
după nori - prin vânt de veac.

[1951-1957]

* CARAVELA

Stă pe comodă caravela.
De ani mai vechi e tot aci.
Mi-o-nchipui dintr-o dat' mărită.
De-un timp a gata a porni.

Emblemă are o cetate
ținută-n brațe de doi lei,
un scut cu câmpul alb și roșu
și-o cruce-alătura de ei.

La proră poartă, dat în aur,
prelung în aer, magic semn,
căscată gură de balaur,
furtuni să-nfrunte, ea de lemn.

S-a ruginit încheietura
în portul jalnic unde-a mas.
Acuma, de plecare, cârma
e unsă și odgonul tras.

Cuprinse-n vânt, sărat, amarnic,
de sănătosul dor spre larg,
ca niște sâni de fată mare
se umflă pânzele-n catarg.

De pe limanul așteptării,
bătut de valuri monoton,
pornim din visul trist spre altul
deschis ca un senin eon.

Un cer pe care nici o umbră
nu cade iar ni s-a ivit.
Un cer cum trebuie să fie
ne mai surâde la sfârșit.

Trăim ca să cuprindem totul
și să ne pierdem într-o zi.
Un Dumnezeu adânc, albastru
e marea-n care vom pieri.

[1955-1956]

